

Мілінчук Ольга Володимирівна

к.е.н., доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування,

Кірієнко Юліанна Олегівна

студентка групи ЕП-33,

Житомирський державний технологічний університет, м. Житомир

АНАЛІТИЧНЕ ВІДСТЕЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ТУРОПЕРАТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

The question of licensing of touroperating activity is exposed. The dynamics of given tourism licenses on database of State Agency of Ukraine for Tourism and Resorts are analyzed.

Ліцензування як інструмент державного регулювання широко використовується у світовій практиці. В Україні згідно Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р. №1775-III, туроператорська діяльність є одним із об'єктів ліцензування (ст. 9, п.30) [1]. Необхідність ліцензування в галузі туризму викликана високими споживчими ризиками, які потребують використання спеціальних механізмів захисту як прав і законних інтересів споживачів-туристів, так і підприємств-партнерів по бізнесу. Крім того, встановлення узгодженого переліку організаційних, кваліфікаційних та інших вимог, обов'язкових для виконання туроператорами, стимулюють розвиток професійної конкуренції на ринку туристичних послуг, впорядковують відносини між туроператорами та турагентами при реалізації останніми туристичного продукту, сформованого туроператором, та в цілому сприяють підвищенню рівня туристичного обслуговування туроператорами.

Ліцензування вітчизняної туристичної діяльності було започатковано у 1990-х рр. і зазнало великих змін. Уперше туризм було включено до ліцензійних видів діяльності на підставі Закону України «Про підприємництво» від 07.02.1991 р. №698-ХІІ, за умови якого ліцензуванню підлягала будь-яка діяльність, пов'язана з наданням туристичних послуг, суб'єктами ліцензування при цьому вважались не тільки фірми-посередники, але й засоби розміщення, підприємства харчування, транспортні компанії тощо. Протягом наступних років в Україні ліцензувалися або окремі види туризму (іноземний, зарубіжний, внутрішній, екскурсійне обслуговування), або певні види діяльності (туроператорська та турагентська), що супроводжувалося затвердженням необхідних нормативно-правових документів. Однак у жовтні 2010 р. законодавча база з ліцензування у сфері туризму оновилася внаслідок уведення в дію Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності», згідно з яким було скасовано ліцензування турагентської діяльності. Таким чином, у даний час тільки один вид туристичної діяльності – туроператорська – підлягає ліцензуванню в Україні.

З метою методичного та організаційного впорядкування процедури видачі ліцензії на право ведення туроператорського бізнесу Міністерством інфраструктури України було видано наказ «Про затвердження ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності» від 10.07.2013 р. №465 [2].

Для аналітичного відстеження кількісних показників ефективності ліцензування туроператорської діяльності згідно вищевказаного нормативного акту, використано статистичні дані ліцензійного реєстру суб'єктів туроператорської діяльності, який ведеться органом ліцензування – Держтуризмкурортом [3]. Так, станом на 01.08.2013 р. діяло 2470 ліцензій на провадження туроператорської діяльності, з яких 387 – на право здійснення туроператорської діяльності з внутрішнього та в'їзного туризму. За оновленими даними ліцензійного реєстру Держтуризмкурорту на 30.12.2014 р. діючими є 2447 ліцензій на провадження туроператорської діяльності, з яких 367 – на право здійснення туроператорської діяльності з внутрішнього та в'їзного туризму [4]. Тобто протягом 2013-2014 рр. кількість суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на туроператорську діяльність, зменшилась на 1%.

Якісні показники ефективності ліцензування проаналізовано на підставі даних, отриманих за результатами проведення планових та позапланових перевірок дотримання туроператорами Ліцензійних умов. Так, у 2013 р. було проведено 8 планових перевірок. У 2014 р. проведено 8 планових та 10 позапланових перевірок. За їх результатами Держтуризмкурортом не виявлено порушень Ліцензійних умов у 5 суб'єктів туроператорської діяльності; видано розпорядження про усунення порушень Ліцензійних умов – 6 (з них виконано суб'єктами туроператорської діяльності – 3; складено актів про невиконання розпорядження про усунення порушень Ліцензійних умов 1). Анульовано ліцензій – 10 (на підставі акта про відмову ліцензіата в проведенні планової/позапланової перевірки – 7; акта про неможливість ліцензіата забезпечити виконання Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності – 1; акта про виявлення недостовірних відомостей у документах – 1) [4].

Подальшому обґрунтованому проведенню планових заходів державного нагляду (контролю) з метою запобігання порушень роботи туроператорів сприятиме розробка та подальший розгляд Кабінетом Міністрів України проекту постанови «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження туроператорської діяльності та визначення періодичності проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Держтуризмкурортом».

Список використаних джерел

1. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р. №1775-III [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>
2. Наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності» від 10.07.2013 р. №465 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1275-13>
3. Ліцензійний реєстр суб'єктів туроператорської діяльності Держтуризмкурорту [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.tourism.gov.ua/files/reestr_categor/Reestr_14.05.2015.pdf
4. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.mtu.gov.ua/uk/alias_55/print/47546.html